

Kannanotto budjettiriiheen: pitkäjänteinen kehityspolitiikka on vaikuttavaa

Hallituksen leikkauslinja on kestävän kehityksen kannalta kielteinen. Kestävän kehityksen tavoitteiden edistyminen on taantunut tai pysähtynyt maailmassa limittyvien kriisien vuoksi¹. Tämä on haaste myös Suomen turvallisuudelle, taloudelle ja yleiselle hyvinvoinnille. Kehitysyhteistyö on keskeinen keino kestävän kehityksen vahvistamiseksi globaalisti. Kehitysyhteistyön tuloksia saavutetaan ennen muuta pitkäjänteisellä työllä, kuten Suomen kehityspolitiikan tulosraportistakin ilmenee².

Humanitaarisen avun tarve kuvaa limittyvien kriisien vaikutuksia: maailmassa on ennätysmäärä sen tarvetta. Vuonna 2023 tarvitsijoita on 339 miljoonaa henkilöä, kun vuoden 2022 alussa vastaava määrä oli 274 miljoonaa³.

- Kehitysrahoituksessa tulee painottaa heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä sekä vähiten kehittyneitä maita ja alueita, sillä niille muuta rahoitusta on vaikeasti saatavilla.
- Leikkausten peruminen ja humanitaarisen avun lisääminen olisi kansainvälisessä tilanteessa perusteltua. Jos hallitus pysyy haitallisessa leikkauslinjassaan, kohdentamisessa tulee kuulla kehitysyhteistyötoimijoita, jotta leikkaukset voidaan kohdentaa vaikutuksiltaan vähiten haitallisesti.
- Hallituksen linjaus siitä, että Suomi ei katkaise leikkausten myötä sitoumuksiaan, on tärkeä.

Budjetista tulee voida seurata Suomen kehityspolitiikkaa pitkäjänteisesti

Budjetissa mainituista kehitysyhteistyön tunnusluvuista puuttuu seurantaluvut liittyen vähiten kehittyvien maiden kanssa tehtävän kehitysyhteistyön bktl-osuuteen ja sukupuolten tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön %-osuuteen⁴. Suomi on kansainvälisesti sitoutunut vähiten kehittyvien maiden osalta 0,2 % bktl-osuuteen sekä YK:n puitteissa ja EU:n puitteissa sitoutunut siihen, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

- Vähiten kehittyvien maiden bktl-osuuden seuranta tulisi palauttaa budjettikirjaan. Kehitysrahoituksessa tulisi painottua hyöty vaikeimmassa asemassa oleville ihmisille ja vähiten kehittyneille maille edellä mainituilla perusteilla.
- On myönteistä, että budjettiin on kirjattu tavoitteeksi, että uusista hankkeista 85 prosenttia edistää tasa-arvoa. Muilta osin tasa-arvoa ja naisten ja tyttöjen oikeuksia edistävän kehitysyhteistyön tilastointia ja seurantalukuja on selkiytettävä.

¹ Lähde: YK (2023) The Sustainable Development Goals Report 2023: Special Edition. Verkkoviite: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/>. Viitattu 6.9.2023

² Kehityspolitiikan tulosraportti (UM 2022) on saatavilla verkko-osoitteessa <https://um.fi/web/kehityspolitiikan-tulosraportti-2022/>. Viitattu 14.9.2023

³ Lähde: YK:n humanitaaristen asioiden koordinoitumisto OCHA Global Humanitarian Overview 2023 (2022). Verkkoviite: <https://reliefweb.int/report/world/global-humanitarian-overview-2023-enaresfr>. Viitattu 6.9.2023

⁴ Budjetissa on mainittu seurantaluku ”Vahvistetaan naisten ja tyttöjen asemaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)” , ja tämä on myönteistä. Luku on kuitenkin eri kuin 85 % tavoitteeseen viittaava aiempina vuosina seurattu tasa-arvotavoiteluku.

Suomen ilmatorahoitusta tulee voida ohjata ja seurata pitkäjänteisesti

Talousarvioesityksestä ei selviä noudattaako Suomi strategiaansa koskien ilmatorahoitusta (2022). Talousarvioesitys ei anna kuvaa Suomen mobilisoimasta ilmatorahoituksesta, vaan kirjaa "ilmastotoimien edistämistä" koskevan tavoitteen, 330 miljoonaa euroa vuonna 2024. Tämä kirjaus ei kuvaa mitä ja miten Suomen ilmatorahoitukseen lasketaan – ja missä määrin rahoitus tosiasiallisesti kohdentuu ilmastotoimiin: onko mukaan esimerkiksi laskettu sellaisten kokonaisten hankkeiden rahoituksia, jotka osittain kohdentuvat ilmastotoimiin.

Ilmastotoimien edistäminen ei sisällä arviota rahoituksen kohdentumisesta, johon Pariisin sopimuksen Artikla 9 ohjaa: näitä aiheita ovat erityisesti hillinnän ja sopeutumisen välinen tasapaino sekä painotus köyhiin ja hauraisiin valtioihin.

- Ilmatorahoitukseen osalta budjetissa tulisi olla selkeä, euromääräinen kuvaus Suomen mobilisoimasta ilmatorahoituksesta, sen kohdentumisesta ja siitä, miten rahoitus toteuttaa ilmatorahoitusstrategiaa.

Kehitysjärjestöjen kattojärjestö Fingon puolesta,

Juha-Erkki Mäntyniemi
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Vaikuttamistyön johtaja Ilmari Nalbantoglu | ilmari.nalbantoglu@fingo.fi | 050 574 1112